

Izšla vsak četrtek in velja s poštno vrednostjo v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 D, pol leta 16 D, četrt leta 8 D. Izven Jugoslavije 56 D. Naročnina se pošlje na upravnništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta 5. List se dopušča do odpovedi. Naročnina se plačuje vnaprej. — Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 150 dln.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravnništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije za poštnino prosto.

Čekovni račun poštne urada Ljubljana 10.603. Telefon interurb. št. 113.

48. številka.

MARIBOR, dne 12. novembra 1925.

59. letnik.

Zatiranje naših rojakov v Italiji.

Med vsemi evropskimi državami se je s svetovno vojno najbolj okoristila Italija. Dasiravno je bila od Avstrije vedno v vseh bitkah porazena ter je najmanj doprinesla k zmagi zavezniških držav nad Nemčijo in Avstrijo, so se ji v mirovni pogodbi izpolnile vse želje in apetiti po tujem ozemlju. Italijani so dobili polovico Tirolske, del Koroške in celo slovensko Primorje z Gorico, Postojno in Trstom ter Istro z Reko, v Dalmaciji pa še Zader poleg številnih otokov ob naši obali. Iz novopridobljenega slovenskega in hrvatskega ozemlja so ustvarili novo pokrajino »Venezia Giulia«, v kateri jim je samo eno grenilo veselje: da je po pretežni večini prebivalstvo slovensko. Slovenci in Hrvati v Venetiji Giuliji so v narodnem oziru silno zavedni in vse lepe obljube Italijanov jim niso mogle odvrniti od njihove narodnosti. Ker ni šlo zlepa, skušajo Italijani doseči svoj cilj s silo.

Takoj, ko so Italijani zasedli slovensko ozemlje, se je pričelo za Slovence strašno trpljenje. Za poitalijančenje slovenskih krajev so Italijani napeli vsa sredstva. To nalogo so v prvi vrsti prevzela nase italijanska fašistovska društva, katera je osnoval Mussolini, sedanjí predsednik italijanske vlade. Fašizem je bojno društvo, ki si je nadelo nalogo, z nasiljem uničiti nasprotnike italijanstva v lastni državi. Med te nasprotnike štejejo fašisti poleg komunistov in socijalistov preg vsem Slovence. Preganjanje Slovencev so najprej organizirali fašisti v Trstu. Leto 1920 so naskočili glavno slovensko središče v Trstu — Narodni dom. Zgradbo so popolnoma uničili in zažgali. Italijanske oblasti so divjanje fašistov popolnoma mirno gledale in organizator napada in požiga Narodnega doma je danes poslanec in visok dostojanstvenik. Za Narodnim domom so prišla ostala slovenska narodna društva na vrsto. Njihove prostore in domove so požgali in uničili in društva razpustili. Pri tem je fašiste izdatno podpirala vlada. Iz vseh uradov, sodišč in šol so pregnali slovensčino ter povsod uvedli samo italijanščino. Slovenske uradnike, sodnike in učitelje so ali pregnali, ali pa prestavili v Italijo, v slovenskih krajih pa namestili svoje največje zagrizence, ki niso razumeli niti besedice slovenski. V šolah se poučuje popolnoma v italijanščini. Vsak upor proti nasilju so kravavo kaznovali z večletno ječo. V vasi, ki se niso takoj uklonile, so pošiljali ekspedicije oboroženih fašistov, ki so mirno prebivalstvo na nečuvnen način strahovali.

Te zločine nad našim ljudstvom izvršuje Italija že 7 let. Posledice se strahovito poznajo. Na tisoče najboljših Slovencev, predvsem izobražencev, je moralo pobegniti v našo državo, da so si rešili svoje golo življenje. Ostali so

polagoma udajajo italijanskemu pritisku, ker drugače jim ni mogoče živeti. Poitalijančenje napreduje zelo hitro. Zadnje ljudsko štetje pokazuje zlasti v mestih strašno nazadovanje Slovencev. Dasiravno je to štetje sigurno umetno prikrojeno v prilog Italijanov, vendar precej resnično pokazuje nevarnost, ki preti tretjini našega naroda. Se nekaj let takega nasilja in nekdanj čisto slovenski kraji bodo poitalijančeni.

Po mirovni pogodbi bi morala Italija narodnim manjšinam, med katere spadajo tudi Slovenci, priznati popolnoma iste pravice, kot jih uživajo sami Italijani. Italija pa krši te določbe mirovne pogodbe neprestano že celo leto. Nasprotno pa je Italija silno občutljiva za svoje ljudi po drugih državah. V naši državi imamo neznatno število Italijanov v Dalmaciji. In vendar je Italija izposlovala za nje take ugodnosti, kot jih 1 milijon naših ljudi v Italiji nikoli ne bo doseglo. V pogodbah z našo državo jim je znala izposlovati lastno šolstvo, katerega bogato podpira in pospešuje. In med tem, ko zahteva Italija take predpravice za peščico svojih ljudi, z vedno večjim nasiljem uničuje Slovence in Hrvate v svoji državi. Posebno značilen dokaz italijanskega barbarstva in divjstva je uničenje uredništva in tiskarne edinega slovenskega dnevnika »Edinost« v Trstu. Nasprotniki ministrskega predsednika Mussolinija so pripravili na njega atentat ob priliki obletnice premirja na fronti ob Pijavi. Mussolini bi moral ob proslavi govoriti z balkona neke palače in to priliko je hotel porabiti socijalistični poslanec Zaniboni ter ustreliti Mussolinija iz sobe v bližini stoječega hotela. Zeroto proti Mussoliniju so skovali nekateri generali in socijalisti, toda slučajno je prišla policija zarotnikom že preje na sled ter jih takoj aretirala. Ko so fašisti zvedeli za pripravljen atentat, se jih je polastilo lir in onemogočeno mu je za dolgo časa izhajanje. V vseh mestih so se pojavili izgredi proti socijalistom in prostozidarjem. V Trstu so pa bili izgredi namenjeni Slovincem. Podivjana fašistovska družal je prihrumela pred uredništvo slovenskega dnevnika »Edinost«. Uredniki so k sreči še pravočasno pobegnili. Fašisti so pometali nato vse pohištvo in akte iz uredništva na ulico ter zažgali. Udrli so nato v tiskarno in razbili vse stroje. List ima škode najmanj 1 milijon lir in onemogočeno mu je za dolgo časa izhajanje.

Za Slovence, ki trpijo pod italijanskim nasiljem, bi se morala v prvi vrsti zavzeti naša država ter na nek način prisiliti Italijo, da spoštuje določbe mirovne pogodbe ter da našemu ljudstvu možnost življenja in razvoja. Beograd pa ni pokazal dosedaj nobenega razumevanja in sočustva za trpljenje naših bratov. Na vsa italijanska nasilja in izzivanja ni naša vlada niti enkrat kaj ukrenila v varstvo naših ljudi. V parlamentu so slovenski poslanci čestokrat stavili interpelacije na vlado, toda naš zunanji minister ali ni odgovoril, ali pa je bil njegov odgovor povsem brezpomemben. Ko je na varnostni konferenci v Locarnu zahte-

vala Italija zasiguranje svoje meje napram naši državi, je odgovoril naš zunanji minister dr. Ninčič na tozadevno interpelacijo dr. Hohnjeca, da ga to nič ne briga.

Glede zadnjih dogodkov v Trstu je vložil Jugoslovanski klub ponovno interpelacijo, ki pa sigurno ne bo mnogo koristila, ker Beograd ne kaže razumevanja za potrebe Slovencev v lastni državi, kamoli da bi se brugal za zatiranje Slovencev v Italiji. Toda tako v bodoče ne more ostati. Naš narod v Italiji ne sme propasti. Dolžnost države je, da se pobriga, da bo Italija z našim ljudstvom vsaj človeško postopala. Italijani pa naj si zapomnijo, da ima palica dva konca. Sedaj jo vihtijo oni nad našim ljudstvom, prišel bo pa čas obračuna, ko bomo posegli tudi mi za enakim sredstvom.

Beograjsko pismo.

Beograd, 6. novembra 1925.

Naše prijatelje in somišljenike bo gotovo zanimalo, ako jim napišem nekaj vrstic o sedanjem položaju. Kar pišejo na podlagi telefonskih poročil veliki dnevniki, marsi komu ni jasno, ali pa naši ljudje do teh novic sploh ne pridejo. Radi tega je po mojem mnenju dobro, da od časa do časa poslanci potom »Slovenskega Gospodarja« obvestijo naše ljudi, kaj se godi za skrivno steno tam dolj v Beogradu.

Invalidi bodo z novim zakonom — tepeni.

Sedanja Pašičeva in Radičeva vlada je predložila nov zakon o invalidih in njih oskrbi. Novi zakon bo prinesel ubogim slovenskim invalidom, vdovam in sirotam vse polno krivic, namesto pravic. Novi zakon bo mnogim invalidom v Sloveniji odvzel še tisto trohico pravic, ki so si jih priborili dosedaj. Novi zakon bo napravil veliko razliko med invalidi iz Slovenije in Srbije. Zakon daje prednost invalidom, ki so se borili v srbski in črnogorski armadi. Razlika med navadnimi invalidi-vojaki in invalidi-oficirji pa bo neravnost gorostasna. Če ima oficir srbske ali črnogorske armade obstrljenih na roki par prstov, dobi tako visoke invalidske procenete in tako visoko invalidno podporo, kakor navadni invalid-vojak, kateri je izgubil obe nogi ali obe roki. In še vse polno drugih večjih in manjih krivic prinaša invalidski zakon ubogim invalidom, vdovam in sirotam. Naša poslanca Kremžar in Zebot sta govorila proti temu zakonu in predlagala, naj se zakonski predlog zopet vrne ministru z naročilom, da ga popravi in izdela tako, kakor zahtevajo invalidi. Ali Pašičevi radikali ter radičevci so z obema rokama glasovali za vladin predlog. Ob volitvah dne 8. februarja so mnogi invalidi v Sloveniji — posebno po mestih — bili zapeljani po sladkih obljubah in

LISTEK.

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angloški pisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

»Gospod Trzan se ni povedal svojega mnenja«, je dejal eden gostov. »Človek, ki je leta preživel v osrčju Afrike, — vi, gospod, ste bili tam, kolikor sem čul, — tak človek, pravim, mora gotovo tudi imeti izkušnje glede lova na leve, kajne?«

Glede Trzanove preteklosti sta se prijatelja že pred prihodom v mesto domenila, da o njej ne bodeta govorila, razen kolikor je bilo nujno potrebno. V vsej družbi je torej le edini Arnot vedel, kako vaje je Trzan divjih roparic džungle.

»Ne manjka mi izkušenj«, je odgovoril Trzan suho. Vsaj toliko lahko rečem, da so vaša mnenja glede levov pravilna, ena ko druga, pa le glede takih levov, ki ste jih vi srečali ali vi videli. Toda po par zgledih ne smemo celega rodu soditi, prav kakor ne moremo reči, da so vsi črnci divjaki, ker je podivjal tisti orjak oni teden, — ali pa da so vsi belokoži ljudje bojazljivci, ker so nekateri pokazali onidan, da jih je strah pijanega črnca.

Levi in levi so različni, gospodje, prav kakor so tudi ljudje različnega značaja. Danes na primer nalletite na leva, ki je plah in boječ, pobral se bo s poti, ko vas zagleda. Jutri pa utegnete srečati njegovega strica ali pa brata — in vaši prijatelji se bodo čudili, zakaj se ne vrnete iz džungle.

Jaz sem bil, če že hočete zvedeti moje mnenje,

vedno take misli, da je vsak lev krvoloč. Zato me pa nobeden ne more napasti nepripravljenega.«

»To bi imeli malo veselja pri lovu«, je dejal gost, ki je začel pogovor s Trzanom, »če bi se bali divjačine, ki jo zasledujemo!«

Arnot se je nasmehnil. Trzan — pa bi se ball!

»Ne vem, kaj mislite, ko pravite, da bi se ball« je odvrnil Trzan. — »Zame je pri lovu to največje veselje, če vem, da je meni žival prav tako nevarna kakor jaz njej.

Če bi šel nad leva s tucatom pušk in z dvajsetimi gonjači, bi pač ne imel lev nobene prilike da bi ušel ali se branil in moje veselje nad takim lovom bi bilo tem manjše, čim manj bi bil lev nevaren zame.«

»Torej bi gospod Trzan«, se je gost dobrodušno smejal, »najrajši napadel leva golih rok ali pa kvečjemu z žepnim nožičem?«

Iz njegovih besed je donela komaj slišna zbadljivost.

»In z vrvjo«, je dodal Trzan kratko. —

Ni bilo dolgo pa je zagrmel iz džungle rjoveči glas leva, izzivalno in divje, kot bi klical na boj pogumno družbo belih lovcev.

»Poslušajte!« je vzkliknil nagajivi gost. »Prilika se vam nudi!«

»Nisem gladen! Drugega vzroka pa nimam, da bi šel nadenj«, je mirno odgovoril Trzan.

Vsi so se smejali, le Arnot ne. On sam je vedel, da je postava džungle govorila skozi usta Trzanova.

»Pa gotovo bi se bali, iti nad leva, oboroženi, kakor ste prej pravili, le z nožem in vrvjo!«

»Ne! Pa vzroka nimam. In brez vzroka pameten človek ničesar ne stori.«

»Pet tisoč frankov, to bi bilo vzroka dovolj, kaj?« je dražil gost. »Pet tisoč frankov stavim, da ne ubijete leva z nožem in vrvjo!«

Trzan je pogledal Arnota in pokimal.

»Napravita za deset tisoč!« je predlagal Arnot.

»Dobro! Stavim deset tisoč frankov!«

Trzan je vstal.

»Deset tisoč frankov dobim, če napadem leva z nožem in z vrvjo. Velja?«

»Velja! — Pa še ta pogoj stavim, da nam morate privleči ubitega leva na rob džungle. Tam vas počakamo.«

»Dobro. Pa pojdimo!«

Vsi so osupnili. Do zadnjega trenutka nobeden ni verjel, da bi Trzan zares šel nad leva.

»Pa saj ne pojedete nadenj nocoj, po noči —?« ga je zadrževal gost, ki je stavo ponudil.

»Zakaj ne?« je vprašal Trzan. »Numa hodi po noči na sprehod. Po noči ga je najlažje najti.«

»Ne, gospod! Nočem da bi prišla vaša kri nad mojo glavo. Še po dnevi bi pomenilo golo blaznost, napasti leva z nožem.«

»Pojdem!« je dejal Trzan in odšel v svojo sobo po nož in vrv.

Skupno so se odpravili proti gozdu. Družba ga je spremljala do roba džungle. Tam je Trzan sčel vse nepotrebno obleko in se pripravil na lov.

Še zadnji trenutek so ga pregovarjali in ustavljali, najbolj tisti, ki je stavo izzval.

»Naj nam bo dovolj nevarne šale!« je pravil. »Verjamemo da ste pogumen človek, stavo ste dobili, deset tisoč frankov je vaših! Samo da opustite svojo blazno namero, ki bi vas gnala v gotovo smrt!«

Trzan se je krhko nasmejal — in v trenutku ga je ogripla temna džungla.

so volili Pašičevo radikalno stranko in še več pa jih je glasovalo za radičevce. Ker so pomagali mnogi tema dve-strankama na konja, so s tem invalidi pljuvali v lastno siledo.

Radič Stefan hoče postati minister.

Ko so v letošnji spomladi radičevci zavrgli republiko ter so objeli Pašiča in postali monarhisti, so 4 radičevci postali ministri. Bili so to: bivši učitelj Pavle Radič, advokat dr. Nikič, advokat dr. Superina in advokat dr. Krajač. Nobenega kmeta ni Radič določil za ministra, čeravno vedno govori, da je njegova stranka »seljačka« (kmetijska) stranka. Stefan Radič pa bi sedaj rad postal tudi sam minister, četudi ni poslanec. On strašno sili v vlado. Velikokrat je že bil pri kralju in pri Pašiču radi tega. Radič ne upa poprej med hrvatsko ljudstvo na shode, dokler ne bo minister. Obenem bi Radič rad napravil za ministre tudi člane vodstva njegove stranke: Predavca, dr. Mačeka, Krnjeviča itd. Ali vsi ti z Radičem vred niso več poslanci, ker jim je vladna večina v spomladi njih poslanske mandate preključila. Med Pašičevimi radikali je več struj, ki Radičeve ministrske želje različno razlagajo. Prva, najmočnejša struja, ki je pod vplivom kraljevega dvora, je za to, da postane Radič minister, a ta struja ni za to, da bi tudi vodstvo Radičeve stranke vstopilo v vlado. Stari Pašič je sam proti Radiču kot ministru. On zahteva, naj postane Stefan Radič poprej poslanec in šele potem minister. To je prefrignana Pašičeva intriga (spletka). Skupščina je prej uničila Radičeve poslanske mandate, a jih po zakonu sedaj ne more proglasiti zopet za poslance. V volitve pa si Radič ne upa, ker se mu hrvatsko ljudstvo punta.

Še druge Radičeve težave.

Sedanji Radičevi 4 ministri pa ne pojdejo radi iz vlade. Navadili so se na ministrske sedeže. Radičevi poslanci v varaždinskem okraju tudi ne marajo na ljubo Radiču odložiti svoje poslanske mandate. Zanimivo je, da so na kraljevem dvoru imeli posebno kronsko sejo glede vprašanja, kako bi Stefana Radiča napravili za kraljevskega ministra. Med ljudstvom in kmetijskimi ter delavskimi poslanci iz Hrvatske se opaža velika nevolja proti Radiču in njegovim ministrom. Ne ene obljube, katerih je ob volitvah kar deset, iz radičevskih vrst, ni Radič izpolnil. Davki so pod Radičevimi ministri vedno večji. Hrvatski poslanci, ki so zapustili Radiča — 11 po številu — dobivajo vsak dan iz cele Hrvatske številne pozive, naj pridejo med ljudstvo.

Radič bi rad prišel v Slovenijo.

Ker ga Hrvati ne marajo več, hoče sedaj Radič v Slovenijo. Huduje se nad dr. Korošcem, ker prireja v zadnjem času v hrvatskem delu Dalmacije in po ostali Hrvatski slične shode za ljudsko stranko. Da bi si pripravil pot v Slovenijo, je napisal Radič v svojem listu »Dom« članek, v katerem piše, da Italija začenja proti naši državi enako nasprotno politiko, kakor pokojna Avstrija. Radič piše, kakor da bi se Italija pripravljala na oboroženi spor z Jugoslavijo. Če misli Radič, da bo s tem, da rožlja s sabljo, prikupil se Slovincem, se bridko moti. Najraje Radič pove, kako njegovi poslanci in ministri glasujejo za velikanske davke.

Dr. Korošec med Hrvati.

Kakor hitro je Radič sklenil nesrečno zvezo s Pašičem in je zapustil program svobodne in samostojne Hrvatske, je med hrvatskim ljudstvom silno zavrežalo. Hrvate ravno tako mučijo strašno visoki davki, kakor Slovence. Sedaj, ko so radičevci na vladi, ni prav nič boljše, ampak so dav-

Nekaj časa so se stali spremljevalci molče na robu gozda, nato pa so se drug za drugim obrnili in tiho odšli nazaj v hotel. —

Komaj da je Trzan začutil vonj džungle krog sebe, še se je ves izpremenil.

Poskočil je kakor že dolgo ne, pograbil za vejo in šinil po drevju ko veverica. Hej, to je bilo veselje! Kako je ljubil tako življenje!

Končno je spet svoboden!

Kako je že lepo počasi lezel v okove »omikanega sveta«! Niti zavedel se skoraj ni več, da je ujetnik —!

Pa sedaj so padle vezi!

Vse, vse ga je oviralo, obleka, tesne hiše, ozke ceste —. Sedaj je spet prost —!

Kaj je »svet«, kaj je »omika« s svojimi stoterimi ozkimi, tesnimi predpisi in navadami in obziri v primeri s tole svobodo —!

In — ali mu ni bila odprta pot nazaj v svobodno džunglo —?

Pa še kako lahko bi šlo! Malo globlje bi prodrli, se obrnili proti obali in prosta bi mu bila pot nazaj v njegov pragozd in h kočii —!

Hipoma se je Trzan ustavil.

Na nos mu je udaril duh leva in brž je ujelo tudi njegovo bisto uho znani šum, ki je napovedoval, da se plazi po goščavi velika divja mačka — lev.

Neslišno je pohitel Trzan po drevju, sedaj je bil trdo nad levom. Šel je za njim, da bi ga dobil na kraj, kjer bi mogel vreči svojo letečo zanko.

Prišla sta na ozko travnato jaso. Prilika je bila ugodna.

Rahlo je siknila vrv po zraku, za hip je plavala zanka nad levovo glavo, padla —. Kratek sunek, pa mu je zadržala krog vratu.

ki vsak dan večji in hujši. Hrvatska ljudska stranka je povabila našega voditelja dr. Korošca, naj pride med Hrvate. Celih 14 dni je dr. Korošec potoval po Dalmaciji in drugih delih Hrvatske. Ljudstvo je dr. Korošca povsod iskreno pozdravljalo in se v velikem številu udeležilo njegovih shodov. Na mnogih krajih, kjer so zadnji čas ljudje stali na strani Radiča, je stopilo ljudstvo v tabor dr. Korošca. Od vseh strani dobiva dr. Korošec brzojavke in pisma, naj pride na shode v posamezne župnije. Hrvati so spoznali, da jih je Radič speljal na krivo pot in bi sedaj radi svoje napake popravili. To je veselo znamenje. Če pride v letu 1926 do novih volitev, bo Radič na Hrvatskem mnogo izgubil.

Ali se bodo davki znižali?

Pašič in Radičeva vlada še ni sprejela prav nobenega predloga naših poslancev za znižanje davkov. Sliši se celo nasprotno, da bodo z novim proračunom zahtevali še več. Poslanci Klovenske ljudske stranke se bomo še naprej borili proti davčnim krivicam, ki se godijo našemu ljudstvu. A kaj, ko radičevci s Pucljem in Kelemino vred glasujejo z vlado za vse davke.

Franjo Zebot.

Ena carina za kmeta, druga za gospodo.

V času, ko sedijo v Beogradu skupno na vladi Pašičevi radikali iz Srbije ter radičevci in Hrvatske in Slovenije, kujejo novo carinsko tarifo. Pravzaprav je finačni minister novo carinsko tarifo uveljavil meseca julija 1925, t. j. približno tedaj, ko je stopila Radičeva stranka v vlado.

Kaj je carina (carinska tarifa)? To je davek na blago, katerega pobirajo posamezne države na meji od blaga, ki se uvaža iz drugih držav. Ta carina se imenuje »uvozna« carina. Poleg te pa pobirajo nekatere države carino tudi na domače blago, ki se izvaža v tuje države. To carino nazivajo »izvozna« carino. Nemci imenujejo carino »col«. Uvozna, kakor tudi izvozna carina upliva na razvoj cen industrijskemu blagu in kmetijskim pridelkom. Ako je na primer uvozna carina na železo, blago za obleke in stroje nizka, cene padajo. Če država opusti izvožno carino na živino, meso, les in druge naše pridelke, se cene temu blagu dvigajo.

Od julija naprej je vlada dvignila uvožno carino na železo, razne kmetijske stroje, blago za obleko in

:: Najboljše sredstvo ::

da ostanejo lasje zdravi in se zabranijo sitne luskinke ter se tako pospešuje rast lasi, e redno umivanje glave s svetovnoznanim »Shampoo« s črno glavom.

Ta milijonekrat preizkušeni izdelek je sestavljen iz skrbno izbranih najboljših sirovin in da lasem svit in bujno polnost. Pazite pri nakupu na staroznano varnostno znamko »črna glava«. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah. Izdelovatelj: Hans Schwarzkopf, Berlin-Dahlem.

Brž je privezal konec vrvi k deblu. Žival se je vzpenjala kvišku in grabila s šapami po zraku, pa že se je spustil na tla, jej planil na hrbet in jej pač dvajstkrat sunil ostri nož med rebra.

In potem je stopil Numi na vrat, dvignil glavo vznak in zagnal v strmeči pragozd divji, zmagoslavni bojni krik Kršakovoga rodu.

Krik je izzvenel v daljnih odmevih po džungli, molče je stal Trzan ob mrtvem levu.

Mogočno mu je zavalovelo v duši hrepenenje po svobodi džungle, po sveži naravi, po šuštenju pragozda, po svobodnih potih, po bojih in zmagah —.

Korak —, pa bo prost. Naj gre Arnot sam na Francosko, naj si mislijo beli ljudje v naselbini, da ga je raztrgal lev —. Prost hoče biti —!

Hudo ga je mučila skušnjava.

Tedaj pa se mu je zazdelo, da čuje glas dobrega očeta Konstantina, spomnil se je njegovih naukov — in posnoma glava mu je klonila, noga, že postavljena v skok, se je umaknila.

Pa še nečesa se je spomnil Trzan.

V duhu je zagledal pred seboj nežno belo dekle, obraz, obrohjen od zlatih las, sinje oči, ki so ga prijazno gledale —.

Spomnil se je Ininih besed v pismu na Arnota: »Tam v Ameriki bova čakala nanj, vsikdar nama bo dobrodošle!« —

Trzan je stresel glavo, zagrabil mogočno levovo truplo, si ga vrgel čez rame in odšel proti naselbini. —

Molče so sedeli lovci na verandi in čakali na Trzanovo vrnitev. Vse so poskusili, da bi navezali pogovor, a ni šlo. Beseda je zamrla in vsak se je molče spet vdal svojim mislim in ugibal, kaj bo z drznim gospodom Trzanom.

enako robo do 300 odstotkov. Radi tega so se cene tem in drugim ljudskim potrebščinam silno dvignile. Z zvišano carino se je pospešila druginja.

Istočasno, ko je vlada dvignila carino za potrebščine za kmetijsko ljudstvo, je znižala, oziroma skoro do cela opustila carino na razno luksuzno blago (lišp) za mestno gospodo. Za fine ščipke, dišave itd, so carine skoro popolnoma opustili, dočim izvozne carine na živino, les itd. še do danes niso zbrisali.

Tako skrbijo za kmetijsko ljudstvo v času, ko sedije skupno v vladi Pašič in radičevci!

Franjo Zebot.

Navodila Prosvetne zveze.

Gradivo pri proslavah Slomšek-Krekovih rojstnih obletnic najdejo društva v naslednjih virih: o Slomšku je zbrana največ gradiva v dr. Anton Medvedovi spominski knjigi: »Anton Martin Slomšek«, ki jo je založila leta 1900 Družba sv. Mohorja. V njej je najti snovi za govor ali predavanje in za razne deklamacije. Osnutek za predavanje o Slomšku bo prinesel tudi »Vestnik« in »Naš dom.« Za dramatične prizore ima Prosvetna zveza na razpolago zelo primerno igro »Veseli god«, ki stane komad 5 din. in jo društvo, ki jo naročijo, takoj pošlje. Primerno za odre je nadalje Mihael Lendovšekovo »Slomškovo rojstvo«, ki ga pa v knjigotržstvu ni več dobiti in tudi Prosvetna zveza z njim ne more ustreči; najti pa bo omenjeno knjičico po raznih knjižnicah. Deklamacije in pesmi o Slomšku naj si izbirajo društva poljubno iz zgoraj navedenih virov.

Gradivo za proslavo Krekove rojstne obletnice za nudi l. zvezek njegovih »Izbranih spisov«, ki ga je dobiti v vsaki knjigarni, nakup pa posreduje tudi Prosvetna zveza. Osnutek za govor je dobiti v 9. številu »Vestnika slovenske krščanske socijalne zveze« iz leta 1923, lažje še pa v Koledarju Družbe sv. Mohorja za leto 1919. Za odre so na razpolago Krekove igre, in sicer priporočamo najbolj njegove »Turški križ«, kjer pa tega ne bi mogli vprijeti, pa »Sv. Lucijo« in »Ob vojski«, ali pa »Tri sestre.« Za deklamacijo je zelo pripravna Oton Zupančičeva »Naša beseda« (natisnjena v knjigi »V zarje Vidove«), ki jo je dobiti v vsaki knjigarni, izmed Krekovich pesmi pa njegova »Mladim dnevom« (natisnjena v l. zvezku »Izbranih spisov«), »Slovenskemu katoliškemu shodu« (natisnjena v »Mladosti« leta 1923, str. 97).

Pevski zbori naj zapoje katero Slomškovih pesmi, ki so dovolj znane (Preljubo veselje, Glejte, že solnce zahaja, Zveze itd.). Od Krekovich pesmi pa bi bila primerna »Vrbica« za mešan zbor, ki je natisnjena v 29. zvezku Glasbene Matice v Ljubljani leta 1898, ali pa katera iz Krekovich iger, n. p.: »Marija je krancl spletala« (Turški križ), »Pesem od selške fare«, »Pesem ujetnika na Laškem« in igre »Ob vojski.«

S tem smo nanizali društvo za letošnje Slomšek-Krekovo proslavo dovolj gradiva, in društva naj izbirajo po svojih močeh in krajevnih prilikah. Proslave Slomšek-Krekovich rojstnih obletnic se lahko vršijo na ta način, da se priredi hkrati v ta namn ena prireditev, ali pa posebna prireditev o Slomšku in posebna o Kreku.

Naj pa ne bo nobenega društva, ki te proslave ne bi imelo!

»Moj Bog!« je končno vzkliknil oni, ki je ponudil stavo. »Te negotovosti ne prenesem več! Puško bom vzel in v džunglo pojdem ter pripeljem nazaj nesrečnega predrzneža.«

»Jaz pojdem z vami!« je vzkliknil eden gostov.

»Jaz tudi! — Jaz tudi! — Jaz tudi! —«.

Tako so se hkrati vsi ponujali.

Kot bi se jim bil kamen odvalil od prsi, tako se jim je zdelo. Jadrno so pohiteli vsak po svojo puško in kmalu nato je vsa družba korakala proti gozdu, do zob oborožena. —

»Za božjo voljo, kaj je to —?« so kriknili najbolj plašni med njimi, ko je iz džungle zadonel daljni bojni krik Trzanov.

»Čul sem že ta glas. Spodaj v naših kolonijah«, je razlagal eden. Nosači so mi pravili, da tako zarjove gorila, kadar ubije nasprotnika.«

Edini Arnot je vedel, kaj pomeni divji krik. Čul je Claytona pripovedovati, da Trzan z njim naznanja svojo zmago.

Nasmehnil se je, razveselilo ga je. Saj je Trzan zmagal —. Pa vkljub temu ga je čudno spreletelo, ko je pomislil, da je strašni glas prišel iz grla — njegovega prijatelja.

Četa se je ustavila na robu pragozda. Pravkar so se posvetovali, kako bi se najbolje porazdelili, da bi brž našli Trzana — ko se v goščavi nekdo glasno zasmeje.

Vsi prestrašeni so planili okoli in pograbil za puške — pa zagledali orjaško postavo z ogromnim levovim truplom na mogočnih plečah.

Celo Arnot je okamenel.

(Dalje prihodnj.)

so volili Pašičevo radikalno stranko in še več pa jih je glasovalo za radičevce. Ker so pomagali mnogi tema dve strankama na konja, so s tem invalidi pljuvali v lastno siledo.

Radič Stefan hoče postati minister.

Ko so v letošnji spomladi radičevci zavrgli republiko ter so objeli Pašiča in postali monarhisti, so 4 radičevci postali ministri. Bili so to: bivši učitelj Pavle Radič, advokat dr. Nikič, advokat dr. Superina in advokat dr. Krajač. Nobenega kmeta ni Radič določil za ministra, čeravno vedno govori, da je njegova stranka »seljačka« (kmetijska) stranka. Stefan Radič pa bi sedaj rad postal tudi sam minister, četudi ni poslanec. On strašno sili v vlado. Velikokrat je že bil pri kralju in pri Pašiču radi tega. Radič ne upa poprej med hrvatsko ljudstvo na shode, dokler ne bo minister. Obenem bi Radič rad napravil za ministre tudi člane vodstva njegove stranke: Predavca, dr. Mačeka, Krnjeviča itd. Ali vsi ti z Radičem vred niso več poslanci, ker jim je vladna večina v spomladi njih poslanske mandate preključila. Med Pašičevimi radikali je več struj, ki Radičeve ministrske želje različno razlagajo. Prva, najmočnejša struja, ki je pod vplivom kraljevega dvora, je za to, da postane Radič minister, a ta struja ni za to, da bi tudi vodstvo Radičeve stranke vstopilo v vlado. Stari Pašič je sam proti Radiču kot ministru. On zahteva, naj postane Stefan Radič poprej poslanec in šele potem minister. To je prefrigana Pašičeva intriga (spletka). Skupščina je prej uničila Radičeve poslanske mandate, a jih po zakonu sedaj ne more proglasiti zopet za poslance. V volitve pa si Radič ne upa, ker se mu hrvatsko ljudstvo punta.

Še druge Radičeve težave.

Sedanji Radičevi 4 ministri pa ne pojdejo radi iz vlade. Navadili so se na ministrske sedeže. Radičevi poslanci v varaždinskem okraju tudi ne marajo na ljubo Radiču odložiti svoje poslanske mandate. Zanimivo je, da so na kraljevem dvoru imeli posebno kronsko sejo glede vprašanja, kako bi Stefana Radiča napravili za kraljevskega ministra. Med ljudstvom in kmetijskimi ter delavskimi poslanci iz Hrvatske se opaža velika nevolja proti Radiču in njegovim ministrom. Ne ene obljube, katerih je ob volitvah kar deševalo iz radičevskih vrst, ni Radič izpolnil. Davki so pod Radičevimi ministri vedno večji. Hrvatski poslanci, ki so zapustili Radiča — 11 po številu — dobivajo vsak dan iz cele Hrvatske številne pozive, naj pridejo med ljudstvo.

Radič bi rad prišel v Slovenijo.

Ker ga Hrvati ne marajo več, hoče sedaj Radič v Slovenijo. Huduje se nad dr. Korošcem, ker prireja v zadnjem času v hrvatskem delu Dalmacije in po ostali Hrvatski slične shode za ljudsko stranko. Da bi si pripravil pot v Slovenijo, je napisal Radič v svojem listu »Dom« članek, v katerem piše, da Italija začena proti naši državi enako nasprotno politiko, kakor pokojna Avstrija. Radič piše, kakor da bi se Italija pripravljala na oboroženi spor z Jugoslavijo. Če misli Radič, da bo s tem, da rožlja s sabljo, prikupil se Slovencem, se bridko moti. Najraje Radič pove, kako njegovi poslanci in ministri glasujejo za velikanske davke.

Dr. Korošec med Hrvati.

Kakor hitro je Radič sklenil nesrečno zvezo s Pašičem in je zapustil program svobodne in samostojne Hrvatske, je med hrvatskim ljudstvom silno zavrešalo. Hrvate ravno tako mučijo strašno visoki davki, kakor Slovence. Sedaj, ko so radičevci na vladi, ni prav nič boljše, ampak so dav-

Nekaj časa so še stali spremljevalci molče na robu gozda, nato pa so se drug za drugim obrnili in tiho odšli nazaj v hotel. —

Komaj da je Trzan začutil vonj džungle krog sebe, še se je ves izpremenil.

Poskočil je kakor že dolgo ne, pograbil za vejo in šinil po drevju ko veverica. Hej, to je bilo veselje! Kako je ljubil tako življenje!

Končno je spet svobodni!

Kako je že lepo počasi lezel v okove »omikanega sveta«! Niti zavedel se skoraj ni več, da je ujetnik —!

Pa sedaj so padle vezi!

Vse, vse ga je oviralo, obleka, tesne hiše, ozke ceste —. Sedaj je spet prost —!

Kaj je »svet«, kaj je »omika« s svojimi stoterimi ozkimi, tesnimi predpisi in navadami in obziri v primeri s tole svobodo —!

In — ali mu ni bila odprta pot nazaj v svobodno džunglo —?

Pa še kako lahko bi šlo! Malo globlje bi prodrl, se obrnil proti obali in prosta bi mu bila pot nazaj v njegov pragozd in h kočii —!

Hipoma se je Trzan ustavil.

Na nos mu je udaril duh leva in brž je ujelo tudi njegovo bisto uho znani šum, ki je napovedoval, da se plazi po goščavi velika divja mačka — lev.

Neslišno je pohitel Trzan po drevju, sedaj je bil trdo nad levom. Šel je za njim, da bi ga dobil na kraj, kjer bi mogel vreči svojo letečo zanko.

Prišla sta na ozko travnato jaso. Prilika je bila ugodna.

Rahlo je siknila vrv po zraku, za hip je plavala zanka nad levovo glavo, padla —. Kratek sunek, pa mu je zadržala krog vratu.

ki vsak dan večji in hujsi. Hrvatska ljudska stranka je povabila našega voditelja dr. Korošca, naj pride med Hrvate. Celih 14 dni je dr. Korošec potoval po Dalmaciji in drugih delih Hrvatske. Ljudstvo je dr. Korošca povsod iskreno pozdravljalo in se v velikem številu udeležilo njegovih shodov. Na mnogih krajih, kjer so zadnji čas ljudje stali na strani Radiča, je stopilo ljudstvo v tabor dr. Korošca. Od vseh strani dobiva dr. Korošec brzojavke in pisma, naj pride na shode v posamezne župnije. Hrvati so spoznali, da jih je Radič speljal na krivo pot in bi sedaj radi svoje napake popravili. To je veselo znamenje. Če pride v letu 1926 do novih volitev, bo Radič na Hrvatskem mnogo izgubil.

Ali se bodo davki znižali?

Pašič in Radičeva vlada še ni sprejela prav nobenega predloga naših poslancev za znižanje davkov. Sliši se celo nasprotno, da bodo z novim proračunom zahtevali še več. Poslanci Klovenske ljudske stranke se bomo še naprej borili proti davčnim krivicam, ki se godijo našemu ljudstvu. A kaj, ko radičevci s Pučljem in Kelemino vred glasujejo z vlado za vse davke.

Franjo Zebot.

Ena carina za kmeta, druga za gospodo.

V času, ko sedijo v Beogradu skupno na vladi Pašičevi radikali iz Srbije ter radičevci in Hrvatske in Slovenije, kujejo novo carinsko tarifo. Pravzaprav je finačni minister novo carinsko tarifo uveljavil meseca julija 1925, t. j. približno tedaj, ko je stopila Radičeva stranka v vlado.

Kaj je carina (carinska tarifa)? To je davek na blago, katerega pobirajo posamezne države na meji od blaga, ki se uvaža iz drugih držav. Ta carina se imenuje »uvozna« carina. Poleg te pa pobirajo nekatere države carino tudi na domače blago, ki se izvaža v tuje države. To carino nazivajo »izvozna« carino. Nemci imenujejo carino »col«. Uvozna, kakor tudi izvozna carina upliva na razvoj cen industrijskemu blagu in kmetijskim pridelkom. Ako je na primer uvozna carina na železo, blago za obleke in stroje nizka, cene padajo. Če država opusti izvožno carino na živino, meso, les in druge naše pridelke, se cene temu blagu dvigajo.

Od julija naprej je vlada dvignila uvožno carino na železo, razne kmetijske stroje, blago za obleko in

:: Najboljše sredstvo ::

da ostanejo lasje zdravi in se zabranijo sitne luskinke ter se tako pospešuje rast lasi, e redno umivanje glave s svetovnoznanim »Shampoo« s črno glavom.

Ta milijonekrat preizkušeni izdelek je sestavljen iz skrbno izbranih najboljših sirovin in da lasem svit in bujno polnost. Pazite pri nakupu na staroznano varnostno znamko »črna glava«. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah. Izdelovatelj: Hans Schwarzkopf, Berlin-Dahlem.

Brž je privezal konec vrvi k deblu. Žival se je vzpenjala kvišku in grabila s šapami po zraku, pa že se je spustil na tla, jej planil na hrbet in jej pač dvajstkrat sunil ostri nož med rebra.

In potem je stopil Numi na vrat, dvignil glavo vznak in zagnal v strmeči pragozd divji, zmagoslavni bojni krik Kršakovega rodu.

Krik je izzveneval v daljnih odmevih po džungli, molče je stal Trzan ob mrtvem levu.

Mogočno mu je zavalovalo v duši hrepenenje po svobodi džungle, po sveži naravi, po šuštenu pragozda, po svobodnih potih, po bojih in zmagah —.

Korak —, pa bo prost. Naj gre Arnot sam na Francosko, naj si mislijo beli ljudje v naselbini, da ga je raztrgal lev —. Prost hoče biti —!

Hudo ga je mučila skušnjava.

Tedaj pa se mu je zazdelo, da čuje glas dobrega očeta Konstantina, spomnil se je njegovih naukov — in posnoma glava mu je klonila, noga, že postavljena v skok, se je umaknila.

Pa še nečesa se je spomnil Trzan.

V duhu je zagledal pred seboj nežno belo dekle, obraz, obrobjen od zlatih las, sinje oči, ki so ga prijazno gledale —.

Spomnil se je Ininih besed v pismu na Arnota: »Tam v Ameriki bova čakala nanj, vsikdar nama bo dobrodošle!« —

Trzan je stresel glavo, zagrabil mogočno levovo truplo, si ga vrgel čez rame in odšel proti naselbini. —

Molče so sedeli lovci na verandi in čakali na Trzanovo vrnitev. Vse so poskusili, da bi navezali pogovor, pa ni šlo. Beseda je zamrla in vsak se je molče spet vdal svojim mislim in ugibal, kaj bo z drznim gospodom Trzanom.

enako robo do 300 odstotkov. Radi tega so se cene tega in drugim ljudskim potrebščinam silno dvignile. Z zvišano carino se je pospešila druginja.

Istočasno, ko je vlada dvignila carino za potrebščine za kmetijsko ljudstvo, je znižala, oziroma skoro do cela opustila carino na razno luksuzno blago (lišp) za mestno gospodo. Za fine ščipke, dišave itd, so carine skoro popolnoma opustili, dočim izvozne carine na živino, les itd. še do danes niso zbrisali.

Tako skrbijo za kmetijsko ljudstvo v času, ko sedije skupno v vladi Pašič in radičevci!

Franjo Zebot.

Navodila Prosvetne zveze.

Gradivo pri proslavah Slomšek-Krekovih rojstnih obletnic najdejo društva v naslednjih virih: o Slomšku je zbrana največ gradiva v dr. Anton Medvedovi spominski knjigi: »Anton Martin Slomšek«, ki jo je založila leta 1900 Družba sv. Mohorja. V njej je najti snovi za govor ali predavanje in za razne deklamacije. Osnutek za predavanje o Slomšku bo prinesel tudi »Vestnik« in »Naš dom.« Za dramatične prizore ima Prosvetna zveza na razpolago zelo primerno igro »Veseli god«, ki stane komad 5 din. in jo društvo, ki jo naročijo, takoj pošlje. Primerno za odre je nadalje Mihael Lendovšekovo »Slomškovo rojstvo«, ki ga pa v knjigotržstvu ni več dobiti in tudi Prosvetna zveza z njim ne more ustreči; najti pa bo omenjeno knjičico po raznih knjižnicah. Deklamacije in pesmi o Slomšku naj si izbirajo društva poljubno iz zgoraj navedenih virov.

Gradivo za proslavo Krekove rojstne obletnice za nudi l. zvezek njegovih »Izbranih spisov«, ki ga je dobiti v vsaki knjigarni, nakup pa posreduje tudi Prosvetna zveza. Osnutek za govor je dobiti v 9. številu »Vestnika slovenske krščanske socijalne zveze« iz leta 1923, lažje še pa v Koledarju Družbe sv. Mohorja za leto 1919. Za odre so na razpolago Krekove igre, in sicer priporočamo najbolj njegov »Turški križ«, kjer pa tega ne bi mogli vpriporiti, pa »Sv. Lucijo« in »Ob vojski«, ali pa »Tri sestre.« Za deklamacijo je zelo pripravna Oton Zupančičeva »Naša beseda« (natisnjena v knjigi »V zarje Vidove«), ki jo je dobiti v vsaki knjigarni, izmed Krekovich pesmi pa njegova »Mladim dnevom« (natisnjena v l. zvezku »Izbranih spisov«), »Slovenskemu katoliškemu shodu« (natisnjena v »Mladosti« leta 1923, str. 97).

Pevski zbori naj zapoje katero Slomškovih pesmi, ki so dovolj znane (Preljubo veselje, Glejte, že solnce zahaja, Zveze itd.). Od Krekovich pesmi pa bi bila primerna »Vrbica« za mešan zbor, ki je natisnjena v 29. zvezku Glasbene Matice v Ljubljani leta 1898, ali pa katera iz Krekovich iger, n. p.: »Marija je krancl spletala« (Turški križ), »Pesem od selške fare«, »Pesem ujetnika na Laškem« in igre »Ob vojski.«

S tem smo nanizali društvo za letošnjo Slomšek-Krekovo proslavo dovolj gradiva, in društva naj izbirajo po svojih močeh in krajevnih prilikah. Proslave Slomšek-Krekovich rojstnih obletnic se lahko vršijo na ta način, da se priredi hkrati v ta namn ena prireditev, ali pa posebna prireditev o Slomšku in posebna o Kreku.

Naj pa ne bo nobenega društva, ki te proslave ne bi imelo!

»Moj Bog!« je končno vzkliknil oni, ki je ponudil stavo. »Te negotovosti ne prenesem več! Puško bom vzel in v džunglo pojdem ter pripeljem nazaj nesrečnega predrzneža.«

»Jaz pojdem z vami!« je vzkliknil eden gostov.

»Jaz tudi! — Jaz tudi! — Jaz tudi! —«.

Tako so se hkrati vsi ponujali.

Kot bi se jim bil kamen odvalil od prsi, tako se jim je zdelo. Jadrno so pohiteli vsak po svojo puško in kmalu nato je vsa družba korakala proti gozdu, do zob oborožena. —

»Za božjo voljo, kaj je to —?« so kriknili najbolj plašni med njimi, ko je iz džungle zadonel daljni bojni krik Trzanov.

»Čul sem že ta glas. Spodaj v naših kolonijah«, je razlagal eden. Nosači so mi pravili, da tako zarjove gorila, kadar ubije nasprotnika.«

Edini Arnot je vedel, kaj pomeni divji krik. Čul je Claytona pripovedovati, da Trzan z njim naznanja svojo zmago.

Nasmehnil se je, razveselilo ga je. Saj je Trzan zmagal —. Pa vkljub temu ga je čudno spreletelo, ko je pomislil, da je strašni glas prišel iz grla — njegovega prijatelja.

Četa se je ustavila na robu pragozda. Pravkar so se posvetovali, kako bi se najbolje porazdelili, da bi brž našli Trzana — ko se v goščavi nekdo glasno zasmeje.

Vsi prestrašeni so planili okoli in pograbili za puške — pa zagledali orjaško postavo z ogromnim levovim truplom na mogočnih plečah.

Celo Arnot je okamenel.

(Dalje prihodnj.)

Mnog: za služeva i

delati in pridobivati denarja moremo edino le s povsem zdravimi rokami in nogami. Ako se naših udov polotijo vztrajne bolečine ter začne trgati, zbadati, bosti in mučiti, tedaj je to velika zapreka pridobivanju. Kako blagodejno

Občni zbor Prosvetne zveze v Mariboru se vrši nepreklicno dne 25. t. m., ob pol 10. uri predpoldne v dvorani Zadrudne gospodarske banke. Vsa včlanjena društva so prejela tozadevno natančnejša navodila, ki se po njih naj točno ravna.

Polovična vožnja za občni zbor in za prosvetno-tehnični tečaj je dovoljena pod številko 34264-25 prometnega ministrstva in sicer za čas od 17. do 26. t. m. Delegati za občni zbor in tečajniki si naj torej kupijo na domači postaji cele vozne listike za v Maribor, ki pa jih morajo pustiti že na domači postaji žigosati. V Mariboru jih ne smejo oddati, ker bodo veljali za brezplačno vožnjo domov ob enem s potrdilom Prosvetne zveze, ki ga dobijo v Mariboru.

Slomšek-Krekova proslava v Mariboru se vrši v nedeljo, dne 22. t. m., ob treh popoldne, v Narodnem gledališču z zelo izbranim sporedom. Opozarjamo na to izredno prireditve vse prebivalce Maribora in mariborske okolice, da se je udeležijo. Čas je namenoma nastavljen na popoldne, da morejo priti k proslavi tudi okoličani. Cene v gledališču bodo kar najbolj zmerne. Vstopnice pa se morejo že sedaj naročiti pri Prosvetni zvezi v Mariboru, Aleksandrova cesta 6 L, in se bodo vsem naročnikom rezervirale. Okoliška društva naj organizirajo skupno udeležbo in prijaviijo čimprej število udeležencev, ker bi se na morebitne prepozno došle prijave ne moglo ozirati. Poleg drugega zanimivega sporeda nastopi pri proslavi tudi prvokrat moški in ženski zbor Slovenskega pevskega društva »Maribor« z več izbranimi točkami, in bo že to lep užitek zase. Agitirajte torej za udeležbo pri tej proslavi in udeležite se je v čim večjem številu!

Prosvetno-tehnični tečaj Prosvetne zveze v Mariboru se prične v petek, dne 20. t. m., ob dveh popoldne, in sicer v dvorani Zadrudne gospodarske banke (pri cerkvi oo. frančiškankov). Vsi tečajniki naj se zberejo tam. Tečaj traja do nedelje, dne 22. t. m., do 12. ure dopoldne. Natančnejša navodila so dobila društva v okrožnici.

Iz krajev, kjer še ni društev, ali kjer želijo društvo ustanoviti, pošljite na prosvetno-tehnični tečaj Prosvetne zveze brez nadaljnega takšnega človeka, ki bo pomagal potem pri društvu. Stroški so malenkostni, a koristni bodo velike. Opozarjamo vse prizadete, da ukrenejo tozadevno kar največ mogoče in stopijo v krog naše krščanske prosvete.

Politični ogled

DRŽAVA SHS.

Vprašanje Radičevega vstopa v vlado je še vedno odloženo. Vse ima v rokah Pašič. Ministri se pripravljajo med seboj, in sicer najbolj prometni s poštanim radi prostih železniških kart, vojni pa s finančnim radi kreditov. Precej se je že govorilo o odstopu vojnega ministra.

Skupščina.

Na pondeljki seji je bil predložen zakonski načrt poštne ministra o spremembi zakona o hranilništvu in čekovnem prometu. Nato se je nadaljevala debata o invalidskem zakonu. Kot prvi je govoril Davidovičev Rafajlovič, nato pa posl. Skulj (Jugoslovanski klub) in musliman Pazderac. Vsi govorniki so nastopili proti sedanjemu načrtu invalidskega zakona, ker da je slabši od sedanjega začasnega. Poslanec Rafajlovič je zlasti naglašal, da je treba vsaj v enem oziru v zakonu ločiti nacionalni moment od socialnega. Posl. Pazderac je naglašal, da plačajo davkoplačevalci za invalide dnevno 30 dinarjev, v Bosni pa prejema invalid dnevno 2 dinarja. Nato je bil sprejet tretji del zakona brez vsake izpremembe.

Odgovor zunanega ministra dr. Ninčiča na interpelacije radi fašistovskih zločinov nad Slovenci je bil tak, da je opozicija ogorčeno ugovarjala. Minister je pripovedoval, da dogodki v Trstu ne pomenijo napade na naše rojake ter da so se izgreli vršili proti odločni prepovedi fašistovskega in vladnega predsednika Mussolinija. Na vprašanje, kaj bo naša vlada storila, je odgovoril minister, da nobena mednarodna pogodba ne dovoljuje vmešavati se v notranje razmere in zadeve Italije.

Zanimiva politična pravda v Zagrebu.

Tajnik zagrebških samostojnih demokratov je tožil urednika Cihlarja od dnevnika »Hrvat«, ker je pisal o preganjanju učiteljstva za časa Pribečičevega ministirovanja in o tajnikovi sokrivdi. Urednik je bil sicer spoznan krivim, ker ni mogel dokazati, da je bil ravno tajnik zagrebške SDS tisti, ki je bil kriv persekucije hrvatskega učiteljstva, pač pa se mu je v celoti posrečil dokaz, da je SDS v resnici samo iz političnih vzrokov preganjala učiteljstvo in da je torej zlorabila državno oblast. Dejansko je bil torej Cihlar oproščen, obsojena pa SDS. G. Pribečič je vsled tega seveda silno hud in pravi, da sodišče nima pravice izrekat take razsodbe. Trditve g. Pribečiča je neresna, ker sodišče ima vedno dolžnost, da dožene resnico in zato je dognalo, da je SDS persekvirala učiteljstvo. Da pa ne bodo zaslepljeni pristaši SDS med učiteljstvom dvomili o resničnosti obsodbe SDS, citiram uvod razsodbe, ki se glasi: Pre-

se izkažejo v teh težkih urah drgnjenje in umivanje z našim že skozi 27 let priljubljenim, bolečine olajšujočim domačim sredstvom: Fellerjevimi blagodišečim »Elsafinidom«! Zelo koristen je pri reumatičnih bolečinah, pri glavobolu, zobobolu; krepi in osvežuje mišičevje in živce, prinese zdravo spanje in novo moč za delo. Od znotraj in od zunaj močnejši, izdatnejši in večjega dejstva kakor

sojažoč dokazila, se je sodišče na temelju izpovedb prič Ivana Trušiča, dr. Bazale in Milana Novoseliča prepričalo, da so dejansko obstojala preganjanja hrvatskega učiteljstva za časa ministirovanja Svetozara Pribečiča.

RUMUNIJA.

Vojno-sodna razprava proti 500 kmetom iz Besarabije v Kišenevu še vedno ni končana. Zandarji in policisti tudi sami pripovedujejo o nečloveškem trpinčenju obdolenih. — Te dni se širijo vesti o komunističnih in drugih zarotnikih, ki naj bi bili pripravljali atentat na kralja, ko je bil na lovu. Atentati so najbrž, kakor v Italiji, izmišljeni, da se najde pretveza za preganjanje opozicije.

FRANCIJA.

Po proračunu Painlevéja bi se imela uvesti cela vrsta novih davkov. Po načrtu bi se v 14 letih nabral amortizacijski fond v znesku 85 milijard. Med davki se nahaja tudi glavarina. Plačeval bi jo vsak Francoz in vsak v Franciji živeči tujec od 21. leta dalje. Odmera glavarine bi znašala letno 20 frankov. V načrtu je tudi delna oddaja premičnih in nepremičnih vrednot, ki bi se izvršila v 14., 3. in v 1. letu. Proti takemu davku je velika opozicija in se že govori o ponovni vladni krizi. — Predsednik vlade in zunanji minister Briand sta v komisiji za vnanje zadeve poročala o položaju v Siriji. Painlevé je poročal o francoskih izgubah. O okolnostih odpoklica generala Saraila ni hotel nič povedati. Rekel je, da se Sarail v Sirijo ne bo več vrnil. Na opazko nekega komunističnega poslanca, naj bi Francija Sirijo zapustila, je Briand živahno protestiral proti temu, da bi se Francija odrekla svojemu mandatu. — Končno je več poslancev protestiralo, zakaj vlada ne pojasni položaj v Siriji javno.

Prireditve.

Sv. Rupert v Slov. gor. Orlovski odsek priredi na Martinovo nedeljo, dne 15. t. m., v prostorih stare šole ob treh popoldne veseloigro »Dr. Vseznal in njegov sluga Stipko Tiček.« Po igri se vrši saljiva licitacija Martinove goske. Uljudno vabi odbor. Pridite v obilnem številu, ker igra bo luštna, goska pa zelo mastna! Bog živi! Na veselo svidenje

Sv. Marijeta pri Moškanjih. Med vsemi našimi društvi je nedvomno najbolj delavno tamburaško društvo »Biser.« Ono je edino, ki vzpizarja in nas seznanja z res lepimi narodnimi igrami. Čisti dobiček je dosedaj večinoma uporabljen za nabavo instrumentov in društvenega odra. Lepo svoto pa je naklonilo tudi, kakor slišimo, za tukajšnji društveni dom. Zadnjo nedeljo je vprizorilo društvo »Biser« Jurčičevo igro »Deseti brat.« Kljub skrajno slabemu vremenu je bila prostorna dvorana popolnoma zasedena. Vloge posameznih igralcev so bile posrečeno razdeljene in tudi dobro izpeljane. Naravnost izborne slike, v maski in igri, pa so dali: Martinek Spak, Piškav in Dolef. Videlo se je, da so vsi igralci svoje vloge dobro razumevali in se tudi v nje uživali. Ponesrečeno pa se je izvršila pred igro nje razlaga. Naštela so se samo imena oseb, vsebina sama pa je bila dana zelo pomanjkljivo. — Prihodnjo nedeljo, dne 15. t. m., se igra ponovi.

Kapela pri Radencih. Bralno društvo in Dekliška zveza priredita dne 15. t. m. ob petih popoldne v Radencih dve poučljivi igri: »Spoštuj očeta, ali: Sinovo maščevanje« in »Najdna hči.« Domačini in sosedje prijazno vabljene. — Odbor.

Sv. Križ na Murskem polju. Po dolgem odmoru vabi tukajšnje Bralno društvo vse domačine in sosedje na prireditve, ki se vrši v nedeljo, dne 15. t. m., popoldne po večernicah v Slomškovi dvorani. Na sporedu je žaloigra v 10 slikah: »Mlinar in njegova hči«. Tudi tamburaši se bodo oglašali v odmorih. Pridite v obilnem številu!

Polze. Knjižnica tukajšnjega Prosvetnega društva, katera je bila skozi letošnje poletje zaprta, je zopet odprta ter se dobijo knjige vsako nedeljo popoldne po večernicah. — Naši diletanti nameravajo, kakor čujemo, prirediti drugo nedeljo gledališko predstavo »Mlinar in njegova hči.« Ze skrbna razdelitev vlog nam obeta prvovrstino prireditve. Obisk priporočamo!

Sv. Jurij ob južni žel. Tukajšnje Katoliško prosvetno društvo je imelo svoj redni občni zbor dne 25. m. m. in si je izbralo marljivo delavce v odbor in sicer: Predsednik: Soler Martin, Bezovje; podpredsednik vlč. g. duh. svetov. Mikuš Valentin; tajnik Čater Ivan, Bezovje; tajnikov namestnik č. g. kaplan Jožef Bezjak; blagajnik Gašparič Tomaž, trg Sv. Jurij; za narodno obrambno delo č. g. Alojzij Drvodol; za treznost Zorko Lizika, trg Sv. Jurij; pregledovalec računov Franc Zličar, trg Sv. Jurij; knjižničar Spolenak Martin, Repno; drugi odbor: Valentin Raztočnik, pevovodja, Klanjšek Jožef, Anica Rančigaj, Čater Terezija, Tončka Selič. Ker je odbor v trezno mislečih rokah, je upati, da bo društvo v novem poslovnem letu marljivo prirejalo razne predstave in druga prosvetna dela. Bog živi!

St. Jurij ob južni žel. Dolgo že ni bilo nobenih novic iz St. Jurija, kot da bi bilo vse zaspalo. Pa ni tako! Poseb-

francosko žganje in najbolj kosmetikum te vrste. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 63 din., 12 dvojnatih ali 4 specialne steklenice za 99 din., 36 dvojnatih ali 12 specialnih za 250 din., že ob enem z zabojem in poštnino razpošalja po povzetju lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Hrvatsko. — Posamezne steklenice po 10 din. v lekarnah in sorodnih trgovinah.

no društveno življenje se je zopet sedaj na jesen poživilo, da društva kar tekmujejo, v katerem bo bolj živahno. Pred mesecem so nas razveselili z zgodovinsko igro »Miklova Zala«, ki je bila res nekaj prav posebnega za St. Jurij ter lahko čestitamo Katoliškemu prosvetnemu društvu, da si je na svojem odru vzgojilo tako dobre igralce. — Za Martinovo nedeljo in prejšnji večer, to je dne 14. t. m., ob 7. uri zvečer in v nedeljo popoldne po večernicah, pa priredi cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. Raztočnika koncert in spevo-igro »Kovačev študent.« Dolžnost je za vse Sentjurčane, da se odzovejo vabilu pevskega zbora in se mu tako oddolžijo za ves trud, ki ga ima pevski zbor s svojim lepim cerkvenim in narodnim petjem. Sicer mu delajo razni ljudje neprilike in sitnosti, a upamo, da bode premagalo vse ovire.

Tedenske novice.

Občinam, prizadetim po toči! V mesecu novembru bodo posebne komisije razdeljevale državno podporo občinam, kjer je toča v letu 1925 napravila veliko škodo. Kakor sem že poročal, se je poslancem Slovenske ljudske stranke posrečilo za najhuje prizadete izposlovati državno podporo v denarju. Za celi Slovenski Stajer je minister za kmetijstvo določil 1.040.000 kron. Kako se ta denar razdeli med posamezne okraje in občine, je odločevala posebna komisija pri velikem županu. Podpora se mora pravično razdeliti. Če bi se podpora delila v kakem kraju pristranski, prosim prizadete, da mi to javijo. — Nadalje opozarjam posamezne posestnike, ki jih je zadela toča, da tekom meseca novembra in decembra davčni oblasti naznanijo razliko v pridelkih v svrhu odpisa davkov v letu 1926. Tozadevne tiskovine je leta 1924 založila tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Izobražence prosim, da pomagajo ljudem sestavljati te sezname. — Franjo Žebot.

Mariborske novice. V Mariboru je umrl in bil zadnjo nedeljo slovesno pokopan dolgoletni mariborski župan in posestnik g. dr. Ivan Schmiderer. Rajni je bil sicer po rodu Nemeč, a kot dolgoletni načelnik mariborskega okrajnega zastopa in župan mesta Maribor napram vsem pravičen, postrežljiv in priljubljen ter spoštovan od Slovencev in Nemcev. Pod županovanjem rajnega dr. Schmidererja je bil zgrajen veliki državni most preko Drave, falka elektrarna, razširjene razne ceste ter ulice v Mariboru itd. Blagopokojni je bil tudi globoko veren katoličan. Maribor in okolica bosta ohranila rajnega v trajno dobrem in hvaležnem spominu. — V noči od 9. na 10. t. m. je izbruhnil na Tržaški cesti v gospodarskem posloplju trgovca in posestnika Antona Löschniga iz doslej neznanega vzroka požar. Ogenj je uničil poslopje, zgorelo je 12 prašičev, veliko sena in le s težavo se je posrečilo potegniti iz že gorečnega hleva oba konja. Na lice nesreče je prihitelo več požarnih bramb, ki so bile vse z vso vneto na delu. — V Selnici ob Dravi je neznan izumovič okradel znanega mariborskega trgovca z rožnimi vencji Krepeka. Tat mu je izmaknil nahrbtnik, ki je bil poln rožnih vencev, podobnih svetinjc in molitvenikov. Vrednost ukradenega blaga znaša 9000 dinarjev. Krepek je prijavi tatvino mariborski policiji in orožništvu v Selnici. Pred nakupom ukradenega blaga svarimo občinstvo! — V sredo, dne 11. t. m. ob pol 10. uri dopoldne je tukaj umrl od kapi zadet g. Janez Stibler, nadučitelj v pokojni, star 65 let. Pogreb bo v petek ob 4. uri na mestnem pokopališču na Pobrežju. Rajni je bil dolgo let šolski vodja pri Sv. Antonu na Pohorju.

Z nožem in samokresom. V Rogozi pri Mariboru so fantje v krčmi popivali. Med preveč veselo in preveč od alkohola okajeno fantovsko družbo je prišlo do prepira, ki je končal s krvavim pretepom. Franc Holcer je zabodel posestniškega sina Vuka z nožem v glavo in povrh ga je še obstrelil s samokresom na roki.

Rusi so več vredni kot domačini. Pri Sv. Lenartu v Slov. gor. bodo imeli ta mesec občinske volitve. No, to bi ne bi bilo nič hudega. Ali ko so neki gospod računali, koliko glasov bi utegnili dobiti orjunska stranka, pa so videli, da nekaj ne štima. In kaj, če bi si izposodili glasove v gradu Hrastovec. Učeni gospod so kar naenkrat preko vseh postav hoteli, da bi bili morali biti Rusi, ki so naseljeni v Hrastovcu, vpisani kot občinski volilci v Sv. Lenartu. Zanimivo je to. Hrastovec še nikdar ni spadal pod občino Sv. Lenart, ampak pod Voličino. Ti Rusi tudi niso nikdar bivali v Sv. Lenartu. Ali šentlenartski gospod imajo čisto svoje posebne postave. Pa mislimo, da delajo račun brez krčmarja. V naših občinnih naj odločajo domačini, a ne tuji. —ot.

Delavske pritožbe iz Ceršaka ob Muri. Nam ubogim delavcem v tovarni lepenke odtegujejo delavski davek, za katerega sta v Beogradu glasovala dr. Pivko in dr. Žerjav. Za dr. Pivka se je pri nas prav posebno trudil in pehal že znani Karlo. Mi delavci pa sedaj trpimo, ko nam še tistih par karjarjev, ki jih zaslužimo, odtegnejo. Sedaj vemo delavci in kmetje, na katero stran se moramo pri volitvah držati. Naš Žebot in njegovi tovariši se v Beogradu borijo proti previsokim davkom, še nikdar niso glasovali za zvišanje davkov, ampak vedno proti. Tudi Radičevi poslanci so, kakor smo čitali, meseca julija glasovali za davke. To ni nikak špas. Kdor ni popolnoma slep, ta mora sedaj vendar sprevideti, na kateri strani je poštenost. Nam delavcem so se sedaj odprle oči. Karlo nas nič več ne bo zapeljal. Sedaj plačujemo »lengeld.« Bog daj srečo poslan-